

ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΚΟΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΟΠΑ. Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Γιάννης Μουζάς

Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Υπηρετής-Δάσκαλος, ΚΟΠΑ Κρήτης

ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΚΟΟΛΟΓΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ένα σύστημα συνεργαζόμενων ομάδων και φορέων, τόσο επαγγελματικών (ιδρυματικών) όσο και εθελοντικών (κοινοτικών) που εξελίσσεται τα τελευταία 20 χρόνια στο Ηράκλειο

ΜΕΡΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΑΛΚΟΟΛ

- Δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ένα είδος ψυχοθεραπείας ή φαρμακευτικής αντιμετώπισης είναι καλύτερο από τα άλλα. Τα άτομα με «διαταραχή χρήσης αλκοόλ» παρουσιάζουν σημαντική βελτίωση το πρώτο έτος μετά την έναρξη της θεραπείας.
- Η εύκολη πρόσβαση στην προσφερόμενη θεραπεία μειώνει το ποσοστό προβλημάτων από αλκοόλ στον γενικό πληθυσμό.
- Η παροχή θεραπείας, παρόλο που είναι επιτακτική ανάγκη για τις κοινωνίες μας, **δεν είναι από μόνη της αρκετή** για τη μείωση της συχνότητας των προβλημάτων που σχετίζονται με το αλκοόλ.

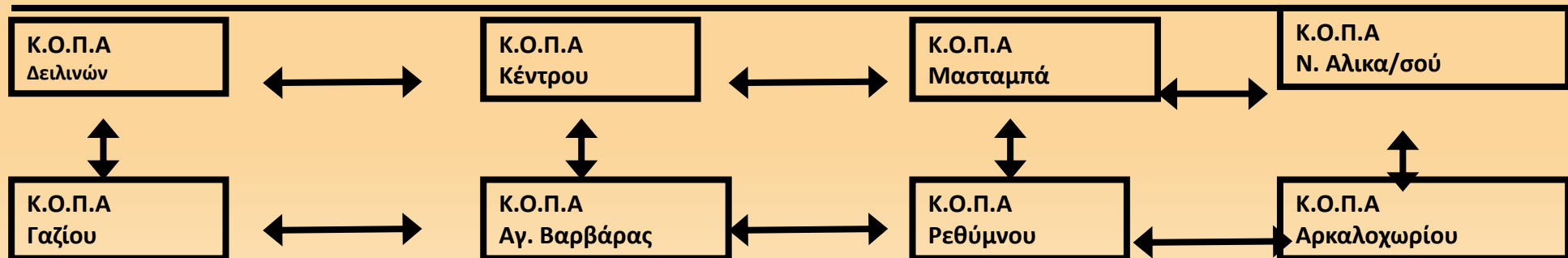
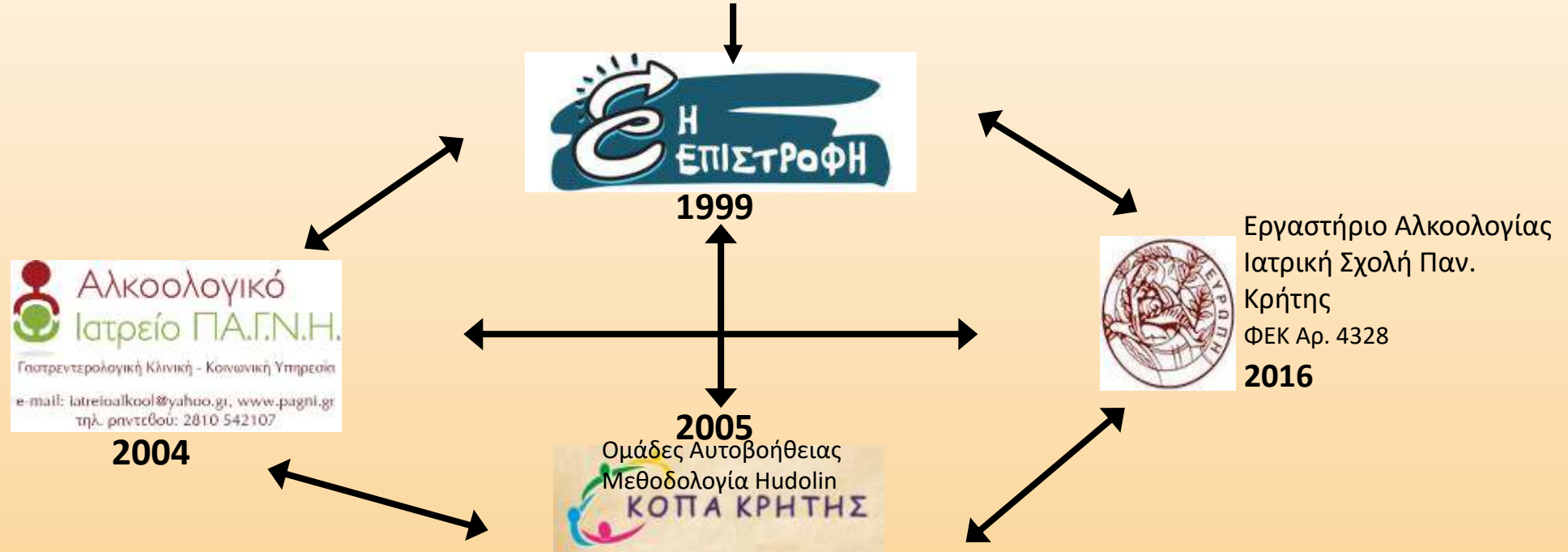
ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΚΟΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ

- Αλκοολογικό Ιατρείο του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ηρακλείου
- Ερευνητικό Εργαστήριο Αλκοολογίας της Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Φορείς ΚΕΘΕΑ και ΟΚΑΝΑ
- Τμήματα και Κλινικές των Κρατικών Νοσοκομείων, Περιφερειακά Κέντρα Υγείας
- ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ, οργάνωση εθελοντών με έδρα το Ηράκλειο
- Κλάμπ Οικογενειών με Προβλήματα από το Αλκοόλ (ΚΟΠΑ) σε Ηράκλειο(3), Νέα Αλικαναρνασσό, Ρέθυμνο, Γάζι, Αγία Βαρβάρα, Μοίρες, Μακρύ Γιαλό Ιεράπετρας

ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΚΟΟΛΟΓΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΑΓΝΗ 1989

ΠΟΙΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΚΟΟΛΟΓΙΑΣ

Οι υπηρεσίες που προσφέρει το Δίκτυο Αλκοολογίας, παρέχονται δωρεάν με σεβασμό στο ιατρικό απόρρητο.

Μέλη του Δικτύου:

1) Ευαισθητοποιημένοι επαγγελματίες υγείας
(γιατροί, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί)

2) Ευαισθητοποιημένοι πολίτες
(εκπαιδευμένοι εθελοντές & αλκοολικοί σε μακροχρόνια αποχή)

ΠΡΟΛΗΨΗ, ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΛΟΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

- Έντονη **αντίθεση**: το αλκοόλ αντιμετωπίζεται στο εμπόριο και δημόσιο διάλογο ως **σύνηθες εμπόρευμα (commodity)**. Αντίθετα, άλλα εμπορεύματα (καπνός, φάρμακα) με παρόμοιους κινδύνους για την δημόσια υγεία αντιμετωπίζονται σαφώς αυστηρότερα.
- Σε **εθνικό επίπεδο**, η ευθύνη για την αγορά αλκοόλ και για τα κοινωνικά και ιατρικά προβλήματα από την κατανάλωσή του είναι συνήθως **κατακερματισμένη** σε πολλά αρμόδια κρατικά γραφεία και φορείς. Ανάγκη ύπαρξης ενός Κέντρου Συντονισμού.
- Σε **ατομικό επίπεδο**, η **ευαισθητοποίηση** επαγγελματιών που επηρεάζουν την κοινή γνώμη (**φαρμακοποιοί, γιατροί, πολιτικοί, στελέχη τοπικής αυτοδιοίκησης, εκκλησίας, εκπαίδευσης**) μπορεί να επηρεάσει την τοπική κοινότητα επιφέροντας αλλαγές.

VOUS BUVEZ UN PEU,
IL BOIT BEAUCOUP

ZÉRO ALCOOL PENDANT LA GROSSESSE

VOUS BUVEZ
UN PEU,
IL BOIT
BEAUCOUP

L'alcool bu par la mère passe dans le sang du bébé et peut entraîner des risques très importants pour sa santé.

ZÉRO ALCOOL
PENDANT LA GROSSESSE

ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ Η ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ

- **Ο μάγος Πι-Νο** Βιβλίο για παιδιά 9-12 ετών (μοιράστηκαν 10.000 αντίτυπα σε Δημοτικά Σχολεία Νομού Ηρακλείου)
- Βιβλίο «Αλκοολογία για τον Γενικό Γιατρό», για το ομώνυμο προπτυχιακό μάθημά της Ιατρικής Σχολής
- Πρόγραμμα «Πρόληψη στην χρήση αλκοόλ σε εφήβους» 2011-2013 Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Νομού Ηρακλείου
- Εκπαιδευτικά Σεμινάρια & Επιστημονικές Ημερίδες
- Διοργάνωση κάθε χρόνο της Εβδομάδας Πρόληψης Αλκοόλ από το 2005 (από το 2024 Άνοιξη της Πρόληψης)

ΕΦΗΒΟΙ ΚΑΙ ΑΛΚΟΟΛ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

Δύο Εκπαιδευτικά Σεμινάρια 16 ωρών για 30 εκπαιδευτικούς
Δευτεροβάθμιας, 15 Πρωτοβάθμιας συν 5 επιστήμονες Υγείας
(Ιανουάριος και Φεβρουάριος 2016)

Με την υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης

Η ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ – ΑΝΟΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

- Παρέμβαση πρόληψης για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού της πόλης του Ηρακλείου (αρχικά), με στόχο την μείωση των προβλημάτων που συνδέονται με το αλκοόλ.
- Διοργανώνεται κάθε έτος, από το 2005, από το σύλλογο «Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ», τα ΚΟΠΑ Κρήτης και το Αλκοολογικό Ιατρείο του ΠαΓΝΗ και υποστηρίζεται από το Δήμο Ηρακλείου, την Περιφέρεια Κρήτης και την 7η Υγειονομική Περιφέρεια
- Από το 2011 επεκτάθηκε με δράσεις και στον νομό Ρεθύμνου. Οργανώθηκαν σποραδικές δράσεις στον νομό Χανίων και χωριά του νομού Ηρακλείου.
- Από το 2024 επέκταση χρονική σε μήνα: Η ΑΝΟΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ Ηράκλειο, Χανιά, Ρέθυμνο, Χωριά Ηρακλείου και Ρεθύμνου.

ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΛΚΟΟΛ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

- 2005 *«Μάθε για να έχεις επιλογή»*
- 2006 *«Μάθε για το αλκοόλ»*
- 2007 *«Όσο λιγότερο τόσο καλύτερα»*
- 2008 *«Μέτρα τα ποτήρια γιατί τα ποτήρια μετράνε»*
- 2009 *«Χορέψτε μαζί μας. Διασκέδαση χωρίς αλκοόλ»*
- 2010 *«Συγχαρητήρια, καινούργιο αμάξι σε μία νύχτα!!»*
- 2011 *«Λιγότερο είναι καλύτερα»*
- 2012 *«Αλκοόλ; Όχι, απόψε οδηγώ»*
- 2013 *"Αλκοόλ και ανθρώπινες σχέσεις. Μια ισορροπία στις αποχρώσεις του γκρι"*
- 2014 *"Ο εαυτός σου και η επιλογή σου, τα κλειδιά για τη ζωή σου«*
- 2015 *«Αλκοόλ και οικογένεια. Όσο Λιγότερο τόσο Καλύτερα»*
- 2016 *«Αξίες-Λογοτεχνία-Τέχνη...Φρένο στο αλκοόλ»*
- 2023 *«Λιγότερο είναι καλύτερα»*
- 2024 *«Λιγότερο αλκοόλ, καλύτερη ζωή»*

Σεμινάριο προς εκπαιδευτικούς
"Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ" 2/2/2015

Η ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΛΚΟΟΛ. ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

- Κλαμπ οικογενειών με προβλήματα από το αλκοόλ
- Αλκοολογικό Ιατρείο
- Νοσοκομειακά Τμήματα (Ψυχιατρικά και Γαστρεντερολογικά)
- Κέντρα Υγείας στις Επαρχίες της Κρήτης
- Εθελοντές από τα ΚΟΠΑ (αλκοολικοί σε αποχή και μέλη αλκοολικών οικογενειών) μαζί με εθελοντές – επαγγελματίες υγείας συμμετέχουν στην διεπιστημονική – μικτή θεραπευτική ομάδα του Αλκοολογικού Ιατρείο ΠαΓΝΗ (συστημική – οικογενειακή προσέγγιση)

Η ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ
ΔΙΑΤΑΡΑΧΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΛΚΟΟΛ.
ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ
(ΑΛΚΟΟΛΟΓΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ ΠΑΓΝΗ 2011-2016)

- Μείζον κέντρο αναφοράς. Παραπομπές από Νοσοκομεία, επαγγελματίες υγείας, κόμβους του δικτύου Αλκοολογίας. Συχνή η προηγηθείσα νοσηλεία ασθενών για συννοσηρότητα (38% ψυχοπαθολογία, 52% ηπατοπάθεια)
- Συμμετοχή της οικογένειας στην πρώτη συνάντηση, στην κινητοποίηση και στην πρόληψη υποτροπών (64%)
- Εξατομικευμένο θεραπευτικό σχέδιο. Θεραπευτικοί στόχοι: αποχή, αντιμετώπιση συννοσηρότητας, οικογενειακή και κοινωνική επανένταξη
- Υπηρεσίες της διεπιστημονικής ομάδας: αποτοξίνωση (detox), ιατρικές υπηρεσίες, κινητοποίηση, ατομική και οικογενειακή συμβουλευτική, διασύνδεση με τα **ΚΟΠΑ**
- Μέλη ομάδας (νοσοκομειακό προσωπικό και εθελοντές, επαγγελματίες και μέλη **ΚΟΠΑ**): γαστροεντερολόγος, μαινιάτρος, κοιν. υγιολόγος

ΑΛΚΟΟΛΟΓΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ ΠάΓΝΗ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

- Τυπική συνεδρία: παρόντες το άτομο με ΔΧΑ, 1-4 μέλη της οικογενείας του, δύο επαγγελματίες υγείας και ένας αλκοολικός σε αποχή από τα **ΚΟΠΑ**, μέλη της θεραπευτικής ομάδας.
- Θέσεις σε κύκλο. Υποστήριξη ασφαλούς, ειλικρινούς, και ήρεμης επικοινωνίας.
- Αν χρειαστεί, ατομική – εμπιστευτική συνεδρία.
- Στο τέλος της συνεδρίας: καθορισμός εστιασμένων και χρονικά προσδιορισμένων στόχων για τον αλκοολικό και τα μέλη της οικογένειας.
- Ενεργός υποστήριξη της συμμετοχής σε ΚΟΠΑ.

***ATTENDING CLUBS OF ALCOHOLICS IN TREATMENT ENHANCES ADHERENCE AND
TREATMENT OUTCOME IN AN ALCOHOL OUTPATIENT CLINIC***

Η συμμετοχή στα **ΚΟΠΑ**, η προσέλευση στο Αλκοολογικό Ιατρείο και το θεραπευτικό αποτέλεσμα.

Μέθοδος: 417 περιπτώσεις, διάρκεια 5,5 έτη.

Α) Σύγκριση 210 περιπτώσεων που δεν επανήλθαν με 207 που είχαν τουλάχιστον μια επανεξέταση σε διάστημα μηνός.

Β) Για τους 207 υπολογίστηκε το διάστημα παρακολούθησης και το διάστημα πλήρους αποχής.

Γ) Από τους 207, σύγκριση δύο ομάδων οικογενειών: αυτών που συμμετείχαν σε ΚΟΠΑ (n=79) και αυτών που δεν συμμετείχαν (n=89)

ATTENDING CLUBS OF ALCOHOLICS IN TREATMENT ENHANCES ADHERENCE AND TREATMENT OUTCOME IN AN ALCOHOL OUTPATIENT CLINIC

Αποτελέσματα

- A) Συμμετοχή στα **ΚΟΠΑ** μικρότερη σε περιπτώσεις μη επανεξέτασης συγκριτικά με περιπτώσεις που ακολούθησαν το πρόγραμμα του Ιατρείου (13.3% vs. 47%, $p < 0.01$), χωρίς διαφορές σε φύλο, ηλικία, κατανάλωση αλκοόλ, μέρες αποχής πριν την προσέλευση, βαθμό στο AUDIT, ταξινόμηση κατά Lesch.
- B) Στις οικογένειες που προσήλθαν για επανεξέταση (207), μέσος χρόνος παρακολούθησης 446.2 μέρες και μέσος χρόνος αποχής 289.4 μέρες.
- Γ) Οικογένειες σε **ΚΟΠΑ** μεγαλύτερο διάστημα παρακολούθησης (μ.ο. 648.3 vs. 373.2, $p < 0.05$) και συνολικό διάστημα αποχής (μ.ο. 396.6 vs. 239, $p < 0.05$) συγκριτικά με εκτός **ΚΟΠΑ**.

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

- Ευαισθητοποίηση των θεραπειών σε θέματα πρόληψης
- Θετική ανατροφοδότηση και διεύρυνση των δυνατοτήτων τόσο των εθελοντών όσο και των επαγγελματιών υγείας μέσα από την συνεργασία τους με καθορισμένους ρόλους.
- Εκπαίδευση των εθελοντών σε θέματα πρόληψης, αξιοποίηση της κινητοποίησής τους στην θεραπευτική ομάδα.
- Βελτίωση της έγκαιρης διάγνωσης και της υποστήριξης ατόμων και οικογενειών με ΔΧΑ στην κοινότητα.

ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ, Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ Η ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΙΦΕΡΟΥΝ ΑΛΛΑΓΕΣ

Από το 2007 είναι υποχρεωτική η παρουσία του λογότυπου για την εγκυμοσύνη σε όλα τα μπουκάλια αλκοολούχων ποτών, στην Γαλλία και Βέλγιο.

